

ระเบียบกระทรวงสาธารณสุข

ว่าด้วยบุคคลซึ่งช่วยเหลือดูแลผู้ป่วยในสถานพยาบาล ในความควบคุมของ
ผู้ประกอบการวิชาชีพการพยาบาล การผดุงครรภ์ หรือการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ. ๒๕๕๓

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๒๗ (๘) แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพ
การพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ. ๒๕๒๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาล
และการผดุงครรภ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๐ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับ
การจำกัดสิทธิและเสรีภาพบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๔๓ ของรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้ โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข จึงออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยบุคคลซึ่งช่วยเหลือดูแล
ผู้ป่วยในสถานพยาบาล ในความควบคุมของผู้ประกอบการวิชาชีพการพยาบาล การผดุงครรภ์ หรือการ
พยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ. ๒๕๕๓”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกระเบียบกระทรวงสาธารณสุข ว่าด้วยบุคคลซึ่งช่วยเหลือดูแลผู้ป่วยใน
สถานพยาบาล ในความควบคุมของผู้ประกอบการวิชาชีพการพยาบาล การผดุงครรภ์ หรือการพยาบาล
และการผดุงครรภ์ พ.ศ. ๒๕๔๔

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“บุคคลซึ่งช่วยเหลือดูแลผู้ป่วย” หมายความว่า บุคคลที่ผ่านการอบรมหลักสูตรประกาศนียบัตร
ผู้ช่วยพยาบาลตามข้อบังคับสภาการพยาบาล ว่าด้วยการรับรองหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล

“การช่วยเหลือดูแลผู้ป่วย” หมายความว่า การกระทำหรือการปฏิบัติต่อผู้ป่วยหรือการช่วย
การพยาบาลตามระเบียบนี้

“สถานพยาบาล” หมายความว่า สถานพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาล

“ควบคุม” หมายความว่า การดูแลหรือการกำกับดูแล

ข้อ ๕ บุคคลซึ่งช่วยเหลือดูแลผู้ป่วย ต้องทำการช่วยเหลือดูแลผู้ป่วยภายใต้หลักเกณฑ์
วิธีการและเงื่อนไข ตามที่กำหนดในระเบียบนี้

ข้อ ๖ การช่วยเหลือดูแลผู้ป่วย จะกระทำได้เฉพาะ

๖.๑ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้

๖.๒ การกระทำในสถานพยาบาล

๖.๓ การกระทำที่ได้รับมอบหมาย และอยู่ในความควบคุมของผู้ประกอบการวิชาชีพ
การพยาบาล ชั้นหนึ่ง การผดุงครรภ์ ชั้นหนึ่ง หรือการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ชั้นหนึ่ง

ข้อ ๗ ให้บุคคลซึ่งช่วยเหลือดูแลผู้ป่วย กระทำการช่วยเหลือดูแลผู้ป่วยที่มีอาการในระยะไม่รุนแรง หรือในระยะที่ไม่เป็นอันตรายได้ ดังนี้

- ๗.๑ การช่วยรับผู้ป่วยที่ผ่านการกลั่นกรองและวินิจฉัยแยกประเภทแล้ว
- ๗.๒ การช่วยย้ายและจำหน่ายผู้ป่วยจากหอผู้ป่วย
- ๗.๓ การทำกิจกรรมเพื่อการช่วยเหลือดูแลผู้ป่วยและการบันทึกรายงาน
 - (๑) การสังเกตอาการทั่วไป
 - (๒) การวัดอุณหภูมิ ชีพจร การหายใจ ความดันโลหิต
 - (๓) การชั่งน้ำหนักและวัดส่วนสูง
 - (๔) การเตรียมและช่วยเหลือในการตรวจร่างกาย
 - (๕) การสังเกตและเก็บสิ่งส่งตรวจทางห้องทดลอง
 - (๖) การเก็บและตรวจหาน้ำตาลในปัสสาวะ
- ๗.๔ การรักษาความสะอาดร่างกายผู้ป่วยและการเช็ดตัวเพื่อลดไข้
- ๗.๕ การช่วยเหลืออุ้ม ยก พยุง เคลื่อนย้ายผู้ป่วยขณะอยู่ในที่นอน เพล รถเข็น
- ๗.๖ การจัดเตรียมและให้อาหารผู้ป่วย
- ๗.๗ การช่วยเหลือผู้ป่วยในการถ่ายอุจจาระ ปัสสาวะ และการชำระล้าง
- ๗.๘ การทำความสะอาดอวัยวะสืบพันธุ์ภายนอกของผู้คลอดและผู้ป่วยนรีเวช
- ๗.๙ การใช้ยาทาภายนอก
- ๗.๑๐ การป้องกันและควบคุมการแพร่กระจายของเชื้อโรค
- ๗.๑๑ การให้ความรู้ด้านสุขวิทยาส่วนบุคคล
- ๗.๑๒ การทำความสะอาดและจัดสิ่งแวดล้อมของผู้ป่วย เช่น ตู้ เตียง และอุปกรณ์

เก้าอี้ ห้องน้ำ

ทางการแพทย์และการพยาบาล

การช่วยเหลือดูแลผู้ป่วยที่มีอาการในระยะรุนแรง หรือในระยะที่อันตราย หรือการช่วยเหลือ นอกจากที่กำหนดในวรรคหนึ่ง ให้กระทำได้เฉพาะกรณีหรือเฉพาะรายและต้องกระทำในลักษณะที่เป็น การช่วย หรือกระทำร่วมกับผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล ชั้นหนึ่ง ผู้ประกอบวิชาชีพการผดุงครรภ์ ชั้นหนึ่ง หรือผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ชั้นหนึ่ง

ข้อ ๘ ให้บุคคลซึ่งช่วยเหลือดูแลผู้ป่วย แต่งกายในระหว่างปฏิบัติหน้าที่ ดังนี้

- ๘.๑ แต่งกายชุดสุภาพสีขาว ไม่สวมหมวก
- ๘.๒ ปักชื่อ - ชื่อสกุล และตำแหน่งที่อกเสื้อด้านซ้ายสีชมพูให้เห็นได้อย่างชัดเจน

ข้อ ๙ ให้บุคคลที่ผ่านการอบรมในหลักสูตรที่เกี่ยวกับวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ เป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๑ ปี ตามหลักสูตรที่คณะกรรมการสภาการพยาบาลรับรองอยู่แล้วก่อน หรือในวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ เป็นบุคคลซึ่งช่วยเหลือดูแลผู้ป่วยตามระเบียบนี้

ข้อ ๑๐ ในกรณีที่มีปัญหาตามระเบียบนี้ ให้ปลัดกระทรวงสาธารณสุขเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด

ข้อ ๑๑ ให้ปลัดกระทรวงสาธารณสุขเป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๓

จรินทร์ ลักษณะวิศิษฏ์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข